

Radka Denemarková, **Jaz pa vprašam, kdo to tolče**. Prevod in spremna beseda Tatjana Jamnik. KUD Police Dubove, Vnanje Gorice 2013

Od božanskih do temnih komedij je le korak; včasih pa niti to ne. Če se resno sprašujemo, kaj skupnega imajo, bi odgovorili: brskanje po človeških značajih. Pred nami je prvi del trilogije o dvajsetem stoletju v Srednji Evropi, pisateljica je napisala še dva, oba sta pri nas že izšla: *Denar od Hitlerja* in *Kobold*, dve precej nenavadni deli, ki nekako izhajata iz tegale prvega. Če literarna veda pričujočo knjigo opredeli kot eksistencialno detektivko, avtorica pa, nekoliko *cum grano salis*, kot »temno komedijo«, ji dodajmo morda še tretji opis: značajevka z napako. Hej, totalitarizmi, manipulacije, umori, negotovosti, ljubezni in strasti, vse to je del vsakdana, ki se je slehernikom svojčas odvijal v filmih, vsaj tako so mislili. Vloge so vedno razdeljene, naj gre za pisateljico ali režiserja. Ali naključnega mimoidočega. In morda stavek, ki imenitno povzema eksistenčno podobo Srednje Evrope, zlasti njenega omikana, kulturnega dela: »Živčni zlom je zgolj potrdil imidž izjemne avtorice.« Kdo torej tolče? (**Matej Krajnc**)

Aleksandar Hemon, **Knjiga mojih življenj**. Prevod Irena Duša. Spremna beseda Ervin Hladnik Milharčić. Modrijan, Ljubljana 2013 (Poteze)

Modrijanove Poteze postajo pravo veselje. Najprej Bergman, potem Ranicki, na koncu Joseph Anton, ki piše o Salmanu, ki je Joseph Anton, še prej pa Hemon, čigar priimek zveni skrivnostno kot Samo ali pa Banksy. Za nepoučene, in vem, da je tole skoraj žalitev; ne gre za kakega enigmatičnega grafitarja, ampak za pisatelja, ki je med vojno v naši nekdanji domovini dobil štipendijo v Chicagu in tam tudi ostal, se pravi postal turist, ki se v bivšo Jugo, ki seveda obstaja samo še kot tisto, kar je od nje ostalo, vrača kot

turist. *Knjiga mojih življenj* je njegova tretja v slovenščino prevedena knjiga – Hemon namreč piše v amerikanščini. Njeni predhodnici sta *Nowhere Man* in *Projekt Lazar*. Razlike; prvi dve sta izmišljiji, zadnja pa je avtobiografska; in v njej se lepo vidi, kako se avtobiografski deli v pisateljskem laboratoriju spreminjajo v izmišljije in postajajo deli romanov, ki so nastali pred njo. Vsebinsko/časovno pokriva praktično celotno pisateljevo življenje, od otroštva in mladosti v Sarajevu do zrelih let čez lužo. Deluje kot nekakšna zbirka kratkih zgodb, ki se vrtijo okrog nevalgičnih trenutkov/točk. Te so predvsem boleče. Iz ptičje perspektive pa skoraj kot razvojni roman z večjimi in manjšimi luknjami. Knjiga ima vse vrline, ki krasijo Hemonovo pisanje; izjemen občutek za detajl, humor, ironijo, lucidne miselne izpeljave. Ima pa tudi nekakšen darterski filing, ki je za Hemona nasploh značilen. Skratka: izjemno pretresljivo pisanje, še posebej priporočljivo za ljubitelje Nicka Cava, Ein- stürzende Neubauten, Joy Division in podobnih temnih bendov, ki jih ima rad tudi Hemon, ki se je formiral v osemdesetih, ko so kraljevali na glasbeni sceni. Še ena interna informacija, ki mi jo je povedal sorodnik: kar nekaj članov uredništva *Literature* ima podoben glasbeni okus (so po srcu darterji, čeprav so v resnici humoristi) in bi gotovo padli dol, če bi brali to knjigo. Mogoče so jo pa že in še vedno ležijo na tleh. Nikoli se ne ve. (**Ana Tia Tratnik**)

Christopher Isherwood, **Slovo od Berlina**. Prevod Irena Duša. Spremna beseda Marcel Štefancič jr. Cankarjeva založba, Ljubljana 2013 (Moderni klasiki 76)

Slovo od Berlina je pronicljiva zbirka zgodb o dekadentnem obdobju propadanja berlinskega demimonda med letoma 1929 in 1933, ko deklarirano homoseksualni avtor Christopher Isherwood zapisuje svoje prebivanje v Berlinu. Pripovedovalec nas spretno vodi od začetka do konca romana, sestavljenega iz šestih prekrivajočih se zgodb. Pred nami se ves čas briše meja med fikcijo in avtobio-

bila morda za krstni knjižni vstop v slovenski literarni prostor primernejša. Toda *Poezija za večerjo* je kljub temu, da ji umanjka integralen »recept«, hranljiv pesniški/bralski obrok, sestavljen iz rib, koštrunov in ekoloških pridelkov preoranih gorskih njiv, ki poleg lobanj, iz katerih klje življenje, potrebujejo tudi kanček božje naklonjenosti. Če ne zaradi drugega, pa vsaj zato, da predavanje »Pisateljev samomor« (zadnji tekst v zbirki) ne izzveni v prazno: »Če je pisatelj v skušnjavi, da bi naredil samomor, ga mora k temu prisiliti nujna, ki prihaja iz njega samega, ne pa od zunaj.« (Rok Borov)

Virginia Woolf, *Jakobova soba*. Prevod Jana Unuk. KUD Police Dubove, Vnanje Gorice 2013 (Eho 5)

V *Jakobovi sobi* počiva usoda, ki se je romanesknemu junaku že v mladih letih spretno podtaknila pod prste v podobi ovčje čeljusti z rumenimi zobmi. Včasih se tudi zruši drevo in takrat je smrt v gozdu, posebno za metulje, ki jih Jakob z otroško predanostjo prebada z buciko. Pravijo, da je nebo povsod enako, in Jakob je odneslo. »Mladenič – mladenič – mladenič – nazaj v svojo sobo.« Jakob se ne more najti. O njem in zanj govorijo drugi. Opazovalec se duši od opažanj. Klara o njem zapiše, da »ni od tega sveta«, in doda tri pike, ker je njen opis le kaplja v morje opisov in ker je vanj zaljubljena. Toda Jakob odpotuje, da bi zamrznil usodo in vsaj začasno odložil stolček bankirja *poševnica* pravnika *poševnica* politika (zato pa je šel v Cambridge!) ter se predal vsemu lepemu, Parizu, Italiji, Grčiji, da se domov vrne lep in zagorel, dozorel za to, da bo mož. Soba; nemir; ta ura; prav ta trenutek v zgodovini; iz različnih drobcev se spleta Jakobova nit in ovčja čeljust se nevarno reži – takšne so resne posledice izuma papirnatih rož, ki lahko plavajo v skledah. Jakob bo kmalu potopljen v sredo življenja. Za njim bo ostala soba, nepospravljena, povsod razmetana pisma, to življenje, ki je vdrlo v negibnost. »Vse je pustil, kakor je pač bilo. Kaj je pričakoval? Ali je mislil, da se bo vrnil?« Soba miruje, literatura pa je tako živa. (Ana Geršak)

Lucija in Damijan Stepančič

Srečko

СААБА ТРЪАЙ!
SREČKO
MAJ 2014 ГОДА

LUCIJA
&
DAMIJAN
STEPANČIČ

MISLIM, DA NE GOVORIM

PRETIRANO KRITIČNO O
DANAŠNJI MLADINI, ČE

REČEM, DA NAM
NIKAKOR NE MORE

DATI NOVEGA

KOSVELA.

NISO MLADI SLABI,

LE KOSVEL JE TAKO
ZELO DOBER, DA JE ŽE

NEDOSEGLJIV.

KAKO PA BI BILO Z NJIM,
ČE BI ŽIVEL V NAŠEM ČASU? ČE BI

LETOS DOPOLNIL 20 LET IN NE 110?
KAKO, ČE SPLOH, BI PISAL? →